

Asia: VN/3781/2024

## **Kuulemiskierros selontekoluonnoksesta aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä**

### **1. Aluekehittämisen tavoitteet**

#### **Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen relevantteja?**

Selonteko pyrkii arvioimaan ja kuvaamaan alueiden kehittämisen ja sen lainsäädännön kokonaisuutta sekä toimeenpanoa. Selontekoluonnoksessa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen ovat sinänsä relevantteja, mutta toimintaympäristön muutokset tulisi entistä herkemmin huomioida aluekehittämisen kokonaisuudessa. Toki uusia ajankohtaisia aluekehittämisen kenttään ulottuvia teemoja, kuten esimerkiksi kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus, on tunnistettu.

Myöskin on tunnistettu, että kokonaisuuden hallinnassa ja aluekehittämisen toimeenpanossa haasteita ei löydetä niinkään tavoitteistosta vaan toimeenpanon työkaluista.

Selontekoluonnoksessa on varsin ansiokkaasti tunnistettu ja kuvattu aluepolitiikan eri kehitysvaiheet ja nykytila.

#### **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Alue käsitteenä on epämääräinen. Maakuntapohjainen aluekehittäminen on tunnustettu siten, että maakuntien liitot toimivat aluekehitysviranomaisina. Maakunta terminä onkin selkeä ja yksiselitteinen.

Joissain yhteyksissä puhutaan alueista tarkoittaen valtion aluehallinnon ELY-keskusten toiminta-alueita, jotka menevät monissa tapauksissa limittäin maakuntien kanssa. Lisäksi lainsäädännössä keskeisiä resursiojia ovat rakennerahasto-ELYt, joita koko Suomessa on neljä. Joissain yhteyksissä tarkoitetaan AVI-alueita, jotka ovat vielä suurempia kokonaisuuksia. Lisäksi uusia toimijoita ovat hyvinvointialueet ja työllisyysalueet, joiden silmäkoko on jälleen eri kuin maakuntien määrä.

Ministeriöt tarkoittavat alueella sitä maantieteellistä kokonaisuutta, jonka kanssa ko. ministeriö operoi. Sekä kansallisessa että EU-tason tarkastelussa alueella tarkoitetaan usein NUTS2-tason

suuralueita. Käsiteviidakko aiheuttaa sekavuutta aluepolitiikan toteuttamisessa ja vastuiden määrittelyssä.

Ns. suuren ja pienen aluepolitiikan suhde ei ole selonteossa riittävän selkeä. Tätä olisi voinut analysoida aluepolitiikan tulevaisuusskenaarioin. Se tulisivin tehdä tulevan aluepolitiikan valmistelun seuraavassa vaiheessa.

## 2. Viranomaiset ja niiden roolit sekä aluekehittämisen muut toimijat

### **Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?**

Valtio-osapuoli näyttäytyy selonteossa toimijana ja alueet kohteena. Käytännön toteuttamisessa tarvitaan tasavertaisuutta, kaksisuuntaisuutta ja vuorovaikutusta sekä tarvittaessa sopimuksellisuutta valtion ja alueiden välillä.

Aluekehittämisen ja toimijakentän moninaisuus tunnistetaan hyvin. Aluekehitystyö on laaja-alaista kumppanuuteen ja yhteistyöhön perustuvaa toimintaa. Sitä ohjaavat yhteisesti hyväksytyt kansalliset ja maakuntien strategiat, joissa otetaan huomioon myös kansalliset teemakohtaiset politiikkastrategiat.

Aluekehittämisen siirtyminen kohti valtioneuvostotasoisuuden vahvistamista on selvittämisen arvoinen asia. Aluekehittämisen koordinoijalta vaaditaan ymmärrystä aluekehittämisen poikkihallinnollisesta luonteesta ja halua ottaa aktiivisesti maakuntia mukaan eri aluekehittämisen prosesseihin niiden kaikissa vaiheissa. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinnin perusteella käytettävissä olevin resurssein onnistunut koordinoimaan kansallista aluekehittämistä melko hyvin, ja sillä on paljon myös epämuodollista vuorovaikutusta maakuntien kanssa.

Maakuntien liittojen rooli aluekehittämisen tavoitteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa on keskeinen. Se tulee säilyttää ja sitä tulee tukea. Maakuntien liitot ovat alueen asiantuntijoita ja yhteistyön koordinoijia, joita johtavat demokraattisesti valitut päättäjät. Maakuntien liitot edustavat vahvasti alueiden Eurooppaa Euroopan unionissa.

Aluekehittämiseen osallistuvien ja vaikuttavien julkisten toimijoiden kokoonpano maakunnissa on moninaistunut. Hyvinvointialueet ja työllisyysalueet ovat aloittaneet. Kunnat hakevat uutta roolia. Elinvoimakeskukset sekä lupa- ja valvontavirasto aloittavat vuoden 2026 alussa. Moninaisessa toimijakentässä maakuntien liittojen rooli ja lisäarvo korostuvat. Maakuntaohjelmien osallistavan laatimisen ja toteutuksen kautta liitot vahvistavat alueen toimijoiden jaettua ymmärrystä tilannekuvasta, yhteisistä tavoitteista sekä vahvistavat ja koordinoivat maakuntien elinvoiman vahvistamisen kannalta välttämätöntä yhteistyötä.

Maakunnan liittojen aluekehittämis- ja edunvalvontatehtävien välillä ei ole merkittävää ristiriitaa. Strategia-, suunnittelu-, rahoitus-, yhteistyö- ja edunvalvontatoimet ovat maakunnan elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämisen näkökulmia.

Maakunnat ja keskuskaupungit ovat erilaisia eri puolella Suomea, niin myös maakuntien liittojen sekä keskuskaupunkien toimintatavat ja yhteistyö. Yhteinen tilannekuva on selkeä.

Selontekoluonnoksessa on nostettu monin osin haasteeksi mahdolliset ristiriidat ja jännitteet maakuntien liittojen, keskuskaupunkien ja ELY-keskusten kanssa. Tämä on liian pitkälle menevä

yleistys, sillä monin osin yhteistyö on sujuvaa ja yhteisiin tavoitteisiin tähtäävää. Yhteistyön koordinoinnissa ja aktivoinnissa korostuu maakuntien liittojen rooli ja lisäarvo. Yleiset kirjaukset elinvoimakeskusten vastuista aluekehityksestä tulisi poistaa, jotta vastuujaako aluetasolla olisi selkeä.

Luonnoksen mukaan menettelyjä päällekkäisen rahoituksen poissulkemiseksi ei ole riittävästi. Tekstissä olisi suotavaa tuoda esille, että asia ei johdu yksin välittävän toimielimen puutteellisista menettelytavoista, vaan ohjelman hallintoviranomaisen tekemistä linjauksista (mm. pseudonymisointi). Tällä hetkellä lukijalle voi jäädä käsitys, että kyse on yksinomaan välittävistä toimielimistä johtuva ongelma.

Selonteossa suositellaan yhteistyötä välittävien toimielinten kesken. Tavoite on hyvä, mutta esimerkiksi EURA2021-tietojärjestelmä ei mahdollista rinnakkaisia maksajarooleja toimielinten kesken.

AUNesta tulee tehdä parlamentaarinen elin, jossa on vahva poliittinen puheenjohtaja. Tätä kautta toimielimen painoarvo ja merkittävyys vahvistuu ja osallistuminen ja sitoutuminen työskentelyyn koetaan mielekkäämmäksi.

### **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Alue käsitteenä on epämääräinen. Maakuntapohjainen aluekehittäminen on tunnustettu siten, että maakuntien liitot toimivat aluekehitysviranomaisina. Maakunta terminä onkin selkeä ja yksiselitteinen.

Joissain yhteyksissä puhutaan alueista tarkoittaen valtion aluehallinnon ELY-keskusten toiminta-alueita, jotka menevät monissa tapauksissa limittäin maakuntien kanssa. Lisäksi lainsäädännössä keskeisiä resursseja ovat rakennerahasto-ELYt, joita koko Suomessa on neljä. Joissain yhteyksissä tarkoitetaan AVI-alueita, jotka ovat vielä suurempia kokonaisuuksia. Lisäksi uusia toimijoita ovat hyvinvointialueet ja työllisyysalueet, joiden silmäkoko on jälleen eri kuin maakuntien määrä.

Ministeriöt tarkoittavat alueella sitä maantieteellistä kokonaisuutta, jonka kanssa ko. ministeriö operoi. Sekä kansallisessa että EU-tason tarkastelussa alueella tarkoitetaan usein NUTS2-tason suuralueita. Käsityksiä aiheuttaa sekavuutta aluepolitiikan toteuttamisessa ja vastuiden määrittelyissä.

Ns. suuren ja pienen aluepolitiikan suhde ei ole selonteossa riittävän selkeä. Tätä olisi voinut analysoida aluepolitiikan tulevaisuusskenaarioin. Se tulisikin tehdä tulevan aluepolitiikan valmistelun seuraavassa vaiheessa.

## **3. Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt**

## **Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat ohjelmatyöhön ja yhteistyömenettelyihin liittyen relevantteja?**

EU-ohjelmakausi on erilainen ALKE-päätöksen tai maakuntaohjelman (=kunnanvaltuustokausi) aikataulun kanssa. Vaikka tästä seuraa epäjatkuvuuskohtia, kansanvaltainen päätöksenteko ei voi olla alisteinen EU-rahoituskaudelle.

Aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmatyön aikataulu kohtaa käytännössä hyvin. Esimerkiksi vuonna 2024 maakuntaohjelmointi käynnistyi välittömästi ALKE-päätöksen valmistumisen jälkeen. Lainsäädäntöön jäänyt lapsus siitä, että maakuntaohjelmien tulee valmistua kunnallisvaalien jälkeisen seuraavan vuoden loppuun, on syytä korjata tulevassa lainsäädännössä. Virhe on jäänyt sen vuoksi, että kunnallisvaalien ajankohta muutettiin syksystä kevääseen.

Aluekehittämisen keskustelut on kuvattu hyvin vuosikellon mukaisena jatkuvana prosessina, joka huipentuu kevään varsinaisiin ALKE-keskusteluihin. ALKE-keskustelut pitäisi nähdä välineenä vahvistaa valtioneuvoston ja maakuntien välisen yhteistyön tavoitteellisuutta, konkretisointia ja tarvittaessa resurssointia. Tämä voi toteutua vain maakuntakohtaisissa ALKE-keskusteluissa, joihin pyrkiminen pitäisi selkeästi kirjata tavoitteeksi selontekoon. Maakunnittaiset ALKE-keskustelut tulee vakiinnuttaa säännöllisesti (vähintään joka toinen vuosi) toistuvaksi toimintamuodoksi. Vuoden 2022 maakuntakohtaiset keskustelut olivat vaikuttavuudeltaan ja hyödyllisyydeltään ylivoimaiset, kun käytettävissä oli toimiin suunnattua kansallista rahoitusta. Myös vuoden 2024 maakuntakohtaiset keskustelut olivat hyödylliset ja vauhdittivat maakuntien ja ministeriöiden yhteistyöprosesseja.

ALKE-keskustelujen lisäksi olisi tarpeellista kehittää kerran vuodessa tapahtuvaa aluekehittämispäiviä maakuntien, elinvoimakeskusten ja ministeriöiden laajemman yhteisen teemakäsittelyn foorumina.

Maakuntakohtaisten ALKE-keskustelujen lähtökohtana tulee olla selkeästi maakuntaohjelma eikä aluekehittämispäätös, kuten luonnoksessa ehdotetaan, vaikka se on toki yhteensovittamisen näkökulmasta tarpeellinen viitekehys.

Suuraluekohtaiset ja yhteiset temaattiset keskustelut vaativat myös paljon valmistelua ja maakuntien välistä koordinoitua. Mikäli maakunnittaiset ALKE-keskustelut eivät ole mahdollisia, on joka tapauksessa selontekoluonnoksessa todetun mukaisesti tarpeen määritellä tarkemmin, millä tavoin keskustelut missäkin vaiheessa hallituskautta toteutetaan.

Kansallisen aluekehittämisen rahoituksen merkitys ja hyödyllisyys on hyvin tunnistettu, vaikka sitä juuri nyt ei olekaan käytettävissä. Ei pidä kuitenkaan sulkea pois, etteikö niin olisi jatkossa.

## **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Alueellisen uudistumisen neuvottelukunnasta AUNesta tulee tehdä parlamentaarinen elin, jossa on vahva poliittinen puheenjohtaja. Tätä kautta toimielimen painoarvo ja merkittävyys vahvistuisi ja osallistuminen ja sitoutuminen työskentelyyn koettaisiin nykyistä mielekkäämmäksi.

Sopimuksellisuus on myös ulossulkevaa, ja sopimukseen ovat tyytyväisiä ne, jotka ovat niiden piirissä. Sopimuksellisuuden avulla vahvistetaan alueiden ja keskushallinnon sitoutumista sopimuksessa linjattuihin yhteisiin tavoitteisiin. Malli on tehokkaimmillaan kohdennettaessa toimenpiteitä

kohteisiin, joilla on erityisen tuen tarvetta. Sopimukset tulee valmistella niin, että maakuntien liitot ovat mukana valmistelutyössä ja sopimusosapuolina. Liitot ovat toistuvasti esittäneet toiveen, että TEM rakentaisi järjestelmän, joka ottaa huomioon liittojen vastuun alueellisesta kehittämisestä maakuntatasolla.

Ongelmallista on, että ns. MAL-kaupungeille avataan uusia ”ohituskaistoja” valtion suuntaan myös merkittävien resurssien muodossa, ja näiden menettelyjen ulkopuolelle jää osa kasvavista maakuntakeskuksista. Valtion ei tule menettelytavalla valita voittajia ja häviäjiä. Tämän vuoksi voisi olla kokeilun arvoista yhdistää MAL-sopimusmenettely ja aluekehityskeskustelut koko maata koskien yhdeksi valtion ja alueen väliseksi sopimukseksi.

Maakuntien liittojen osallistuminen alueiden korkeakoulujen tulossopimusneuvotteluihin tulee lisätä liittojen tehtäviin lainsäädännön kautta.

Älykkään erikoistumisen strategian toimeenpanosta ei ole kirjattu erikseen. Sillä nimenomaan on tiiviit kytkennät niin alue- ja rakennepoliittikan ohjelman toteutukseen kuin kaupunkien kestäväan kehittämiseen (ekosysteemisopimukset) sekä suoran EU-rahoituksen hyödyntämiseen, joka on merkitykseltään kasvava osa aluekehittämisen keinovalikoimaa. Aluekehittämiseen liittyvä kansainvälinen yhteistyö on tässä kokonaisuudessa kytketty vain Interreg-ohjelmiin.

Selontekoluonnos käsittelee erikseen TEM:n roolia yhtäältä aluekehittämisen suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan koordinaattorina ja toisaalta alue- ja rakennepoliittikan ohjelman hallintoviranomaisena. Viimeisimmän organisaatiomuutoksen jälkeen aluekehittämisen strateginen ja ohjelmakokonaisuus eriytettiin täysin hallintoviranomaisen toiminnasta. Tämä ei ollut pelkästään onnistunut ratkaisu, sillä on tärkeää, että strategiaan ja sen käytännön toimeenpanoon liittyvien kysymysten ja haasteiden käsittelyyn on luontevaa ja keskusteluun kannustavat rakenteet.

## 4. Tukimenettelyt, tukikelpoisuus ja kustannusmallit

**Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat tukimenettelyihin, tukikelpoisuuteen ja kustannusmalleihin liittyen relevantteja?**

Interreg-ohjelmia koskeva kansallinen sääntely ei ole riittävästi ottanut kantaa siihen, miten ja missä ratkaistaan Interreg-hanketta koskeva valtiontukisääntely. Asia on aiheuttanut epäselvyyksiä sekä kansallisen vastinrahoituksen myöntävälle maakunnan liitolle että tuen saajalle.

Selontekoluonnos tunnistaa ongelmaksi sen, että varsinkin EAKR-toimet ovat ohjelmassa pirstaloituneet liian pieniin ”lokeroihin” (erityistavoitteisiin). Samoin esille nostetaan aivan oikein hyvänä käytänteenä ja myönteisenä poikkeuksena JTF-rahoitus, jossa on käytettävissä eheä rahoitus aluelähtöisen suunnitelman toteuttamiseksi. Hankekokoa ja vaikuttavuutta on pystytty kasvattamaan sekä hillitsemään hallintotyön määrää.

Selontekoluonnos tunnistaa osittain päällekkäisiä tukimuotoja. Niitä voisikin karsia ilman, että tarpeellisten kohteiden rahoitusmahdollisuudet tosiasiallisesti kapenisivat. Esimerkiksi yritystukilain mukainen toimintaympäristön kehittämisavustus ja maakuntien liittojen alueellinen kehittämistuki mahdollistavat käytännössä hyvin samantyyppisen toiminnan tukemista. Niin ikään maakuntien

liittojen tuissa jako alueelliseen kehittämistukeen ja OKM:n toimialaan hanketukiin eivät tuota mitään lisäarvoa ja tukimuodot voitaisiin aivan hyvin yhdistää.

Esitämme selvitettäväksi, kannattaisiko rahoituslain mukaisten työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyvien kehittämishankkeiden (ESR+, JTF) rahoitustehtävä siirtää maakuntien liitoille. Keskitetyssä RR-ELY-mallissa on ainakin joillain ELY-alueilla ollut haasteita saada toimeenpannuksi kyseisiä tukia. Lisäksi työllisyyden hoitamisen tehtävä on nyt kunnilla, ja maakuntien liitoilla on hyvät yhteistyökäytänteet kuntien kanssa. Yhtä lailla yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen lopettamista tukimuotona tulisi selvittää, koska käytännössä maakuntien liittojen alueellinen kehittämistuki mahdollistaa samantyyppisen toiminnan tukemisen. Näin elinvoimakeskukset voisivat keskittyä yritysten suoraan tukemiseen.

Yksinkertaistettujen kustannusmallien tavoite on ohjata hankkeiden ja viranomaisten työaika tulosten aikaansaamiseen pois yksittäisten kustannusten arvioinnista ja tositetasoisesta tarkastamisesta. Hallintoviranomaisen ohjeistus on kuitenkin johtanut siihen, että rahoitusvalmistelun työkuorma on lisääntynyt, mutta maksatusten ei vastaavasti ole keventynyt.

Selonteko ei riittävällä tasolla ota kantaa kansallisella sääntelyllä ja hallintoviranomaisen ohjeilla rakennettuihin esteisiin soveltaa yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Esimerkiksi palkkojen yksikkökustannusmallia koskevan sääntelyn soveltamista tulisi keventää yleisasetuksen mahdollistamissa puitteissa. Palkkojen yksikkökustannusmallissa tulisi seurata ainoastaan yleisasetuksen mukaista 1 720 tunnin vuosityömäärää (EU 2021/1060, 55 artiklan 2 ja 3 kohdat). Vuosityömäärän ylittämistä tulisi seurata maksatuksessa 12 kuukauden ajanjaksolla aiemmin mainitun asetuksen ohjeen (C/2024/7467) sivun 20 mukaisesti.

Tietojärjestelmäratkaisut ovat osa haasteiden kokonaisuutta. Tavat, joilla lainsäädäntöä on toimeenpantu tietojärjestelmään, ovat osoittautuneet vähintään haasteellisiksi. EURA-järjestelmän viivästyminen on mainittu luonnoksessa, toki maltillisin sananvalinnoin. Ongelmat ohjelman toimeenpanon eri vaiheissa ovat olleet erittäin hankalia.

Vastaisuuden varalle selontekoluonnos toteaa, että valmistelun ajoittaminen ja tiivis yhteistyö lainsäädännön, ohjelman, tukimuotojen ja kustannusmallien valmistelun välillä on kriittinen tekijä tietojärjestelmävalmistelun onnistumisessa. On ollut erittäin ongelmallista, että tietojärjestelmän eri toiminnot (tuen hakeminen, tuen myöntäminen, maksatuksen hakeminen, maksatusten tekeminen jne.) ovat valmistuneet vaiheittain ja vasta esimerkiksi maksatusosion valmistuttua on törmätty haasteisiin, joita ei mitenkään kohtuudella ole olettaa tiedettävän (esim. yksikkökustannusmallissa kalenterivuosien vs. toimintavuosien käyttäytyminen tietojärjestelmässä ja näihin liittyvät laskentalogiikat).

Selontekoluonnos käsittelee ansiokkaasti ryhmähankemalliin liittyviä haasteita, joita on paljon.

### **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Tasapuolisen kokonaisnäkemysten vuoksi olisi perusteltua arvioida syvällisemmin hallintoviranomaisen (TEM) roolia EU-ohjelmien toimeenpanossa ja hallinnossa.

## 5. Lainsäädännön kokonaisuus

### **Onko selonteon tarkastelu aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön kokonaisuudesta tasapainoinen ja relevantti?**

Lainsäädännön tavoitteena tulee olla jatkossa nykyisen aluekehittämisen toimintatavan rohkea uudistaminen tarvelähtöisesti, ei eri toimijoiden omien reviirien puolustaminen. Tämä vaatii selkeän työnjaon eri ministeriöiden, tulevien elinvoimakeskusten ja maakuntien liittojen välillä. Pääsääntöisesti aluekehityslainsäädännössä määritellyt maakuntien liittojen tehtävät ovat erinomaiset ja näiden sisällä on paljon mahdollisuuksia modernisoida ja uudistaa aluekehittämistä. Maakuntien liitot ovat alueiden aluekehittämisen ”hermokeskuksia”, joissa maakunnan tilannekuva on loistava. Tehtäviä on mahdollista lisätä maakuntien liitoille em. esimerkein (kohdassa 4).

### **Puuttuuko kokonaisuudesta jokin näkökulma, joka tulisi lisätä?**

-

## 6. Muut täydennystarpeet

### **Muut täydennystarpeet?**

Selonteossa tulee tarkentaa maakuntien liittojen roolia ja tehtäviä erityisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien hallinnoinnissa ja valmistelussa. Nyt tekstiosa keskittyy lähinnä nykyisten ELY-keskusten toiminnan ja vastuiden kuvaamiseen, vaikka maakunnan liitoilla on keskeinen alueellinen koordinoiva, hallinnoiva ja toimeenpaneva rooli EU:n alue- ja rakennepolitiikassa.

Selontekoon tulee kirjata, että kaikille maakuntien liitoille, jotka haluavat toimia EU:n alue- ja rakennepolitiikan välittävinä viranomaisina myös tulevalla ohjelmakaudella, tulee se mahdollistaa.

Jatkovalmistelua ajatellen myös joitakin keskeisiä aluekehittämisen sisällöllisiä kokonaisuuksia tulisi tarkastella perusteellisemmin. Alla on lueteltu niistä oleelliset:

Selonteko ei riittävästi huomioi väestön vähenemisen ja ikääntymisen vaikutuksia aluekehittämiseen. Tämä haaste vaatii konkreettisia toimenpiteitä ja strategioita, joita ei ole selonteossa riittävästi käsitelty.

Selonteko tunnistaa alueellisen eriarvoisuuden, mutta ei tarjoa riittäviä ratkaisuja sen vähentämiseksi. Maakuntien liittojen rooli eriarvoisuuden vähentämisessä tulisi olla selkeämmin määritelty ja resursoitu.

Selonteko korostaa taloudellista sopeutumista, mutta ei anna konkreettisia keinoja, miten maakuntien liitot voivat tukea alueiden taloudellista sopeutumista ja innovatiivisuutta.

Selonteko tunnistaa yhteistyön ja koordinoinnin puutteet, mutta se ei tarjoa selkeitä mekanismeja niiden parantamiseksi. Maakuntien liittojen rooli yhteistyön edistämisessä tulisi olla vahvemmin esillä.

Selonteko ei käsittele riittävästi resurssien riittävyyttä ja tehokasta käyttöä aluekehittämisessä. Maakuntien liittojen resursointi ja tukimenettelyt tulisi olla selkeämmin määritelty.

Selonteko korostaa osaamisen kehittämistä, mutta ei anna konkreettisia keinoja, miten maakuntien liitot voivat tukea osaamiskeskittymien syntymistä ja kehittämistä.

Aluekehityslainsäädäntö tulee olla joustavaa, että sillä voidaan varautua toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Viime vuosina luonnon monimuotoisuus ja ilmastokysymykset, maanpuolustus ja kokonaisturvallisuus sekä resilienssikyky ja kriisikestävyys ovat nousseet aluepolitiikan ja aluekehittämisen agendalle. Ne eivät voi olla enää pelkästään sektoriministeriöiden lainsäädännössä, vaan on otettava huomioon kokonaisuusvaikutukset myös maakunnissa. Tällöin näiden tehtävien huomiointi on oleellista myös maakuntia koskevissa lainsäädännön tehtävissä.

Heinämäki Liisa  
Alavuden kaupunki